

Foarte umani, foarte divini (VIII): Bătălia formării noastre

În acest al optulea articol, ne vom opri asupra unor sfaturi și atitudini care ne pregătesc să fim sămânța fertilă, fiecare la locul său în lume.

05.03.2022

Chiar dacă splendoarea sa aparținea deja trecutului, Atena nu era deloc pe timpul sfântului Paul o referință culturală. Sfântul Luca spune despre locuitorii ei, neliniștit, că ei „nu își

foloseau timpul la nimic altceva decât să spună, ori să asculte ultimele noutăți” (Fap 17,21). De aceea, refuzul sceptic al anunțului singurei noutăți demne a acestui nume are de ce să surprindă: moartea și învierea lui Cristos, care ne scapă de păcate (cf. Fap 17,32). Acest eșec în chiar centrul culturii clasice, trebuie că l-a marcat profund pe sfântul Paul. De fapt, l-a făcut să reflecteze în profunzime, luminat de Duhul Sfânt, despre conținutul noutății creștine: de ce atenienii nu s-au simțit vizați de ceea ce schimbase viața apostolilor națiunilor?

Noutăți vechi și noutăți autentice

Scrisorile sale adresate creștinilor din Corint, cărora li s-a adresat îndată după episodul atenienilor, îi permit să-și reconstruiască firul gândirii sale. Sfântul Paul prezintă două mari axe pentru a-i fi bine primit mesajul: pe de-o parte,

misterul crucii lui Cristos, dificil de acceptat după o logică pur umană (cf. 1 Cor 1,20-25; pe de altă parte, implicațiile sale concrete în viața cotidiană: crucea comportă un nou mod de a trăi în lume (cf. 1 Cor 5,7-8). Numai primind în viața noastră această dublă apropiere de Isus crucificat este posibil să vorbim despre noutate în sensul propriu. „Așadar, dacă cineva este în Cristos, este o creatură nouă. O lume veche a trecut, o lume nouă deja s-a născut” (2 Cor 5,17).

Acestei noi lumini i se atașează cea pe care sfântul Josemaría a primit-o în 2 octombrie 1928: viziunea sa a creștinilor „purtători ai singurei flăcări capabilă să lumineze căile terestre ale sufletelor, a singurei lumini care nu va fi niciodată amestecată cu umbre, penumbre sau cu obscurități” ^[1]. Noutatea creștină autentică, viața noastră în Isus îi permitea să înțeleagă că anumite

noutăți ale acelor timpuri nu erau în realitate decât un „voluntarism în perucă pudrată sau liberalisme desuete ale secolului al XIX-lea” [2]. Aceste „noutăți” vor continua să apară și să dispară. În contrast cu mesajul creștin, alte noutăți vor apărea încă și nu vor fi decât o întoarcere „a erorilor secolelor trecute” [3], adică vechituri, antichități.

O bună parte a misiunii noastre, ca creștini actuali, constă în a aduce noutatea autentică a noutății lui Cristos în toate sectoarele vieții noastre, fără să ne lăsăm seduși de ceea ce, în fond, nu este decât o noutate aparentă. Pentru a face acest lucru este indispensabil să-l primim mai întâi în viața noastră, să-i permitem să crească în noi cu răbdare și efort, pentru ca ea să ne configureze spiritul și atitudinile. Numai astfel vom face ca „numeroși oameni să nu rămână în întuneric, ci

să meargă pe căile ce duc la viața eternă”^[4].

Cel mai important este semănătorul

Mai multe parabole ale lui Isus asupra Împărăției lui Dumnezeu scot în evidență că prezența sa printre noi este un dar gratuit. De exemplu, parabola semănătorului (cf. Mt 13,3) are ca punct de plecare intervenția cuiva care împrăștie semințele. Fără această acțiune prealabilă, evident, roadele vor fi imposibile. Este punctul cel mai important al povestirii: deoarece fie că pământul este mai mult sau mai puțin bun este important, fără îndoială, dar secundar.

Credința ne arată că noi suntem copiii lui Dumnezeu: cu lumea ca moștenire (cf. Ps 2,8), chemați să colaborăm cu Tatăl nostru pentru ca întreaga creație să devină darul pe care el l-a visat pentru noi (cf. Rom

8,20-23). Animați de aceeași credință, ca primii creștini în misiunea lor, căutăm să descoperim că toate căile pământului pot duce la Dumnezeu. Suntem convinși că „lumea nu este rea, pentru că ea a ieșit din mâinile lui Dumnezeu, pentru că este creația sa, pentru că Yahve a contemplat-o și a văzut că era bună” ^[5] [5].

Știindu-ne copiii lui Dumnezeu și moștenitori, până la urmă, apostoli devenim și noi, sămânța răspândită în toate vânturile. Să știm, mai ales că Dumnezeu ține să arunce sămânța una după alta pentru a îmbogăți lumea de dorința intensă de a aduce rod, ne entuziasmează. Astfel „putem înțelege ceea ce are minunat chemarea divină. Mâna lui Cristos ne-a introdus într-un lan de grâu: semănătorul presează în mâna sa rănită un pumn de boabe. Sângele îmbibă sămânța, o impregnează. Apoi semănătorul aruncă în vânt acest grâu pentru ca murind el să

devină viață și, pentru ca pătrunzând în pământ, să se poată multiplica în spice aurii” ^[6].

Să muncești pământul, să ameliorezi sămânța

Totuși, nu este suficient să arunci sămânța: pentru ca rădăcinile să crească, trebuie să posede forță și inteligență. În plus, este posibil să se adauge pământului îngrășământ: noi îl putem lucra și pregăti cel mai bine (cf. Lc 13,6-9).

Dacă vrem ca fructul să fie fecund, așa după cum ne spune Isus, chiar și păsările cerului își pot face cuiburile printre crengile acestui copac la care va ajunge primul gest (cf. Mt 13,31-32), un aspect esențial al colaborării noastre constă în pregătirea unei bune semințe, în măsura posibilităților noastre. Pentru a face acest lucru, trebuie să ne convingem mai întâi că credința pe care dorim să o practicăm și să o

împărtășim nu este ceva irațional nici arbitrar, ci că ea este în legătură directă cu adevărul; avem nevoie să facem experiența vitală că credința nu este pur și simplu „un sentiment frumos, care consolează și entuziasmează, ci după schimbarea stării noastre de spirit ori situația în care ne aflăm” ^[7]. Papa Francisc ne amintește: „omul are nevoie de cunoaștere, are nevoie de adevăr, deoarece altfel nu poate supraviețui, nu poate merge înainte. Credința, fără adevăr, nu salvează, nu oferă securitate pașilor noștri” ^[8].

Setea noastră de adevăr ne permite să acceptăm credința în inteligența noastră și să descoperim caracterul său rezonabil. Inteligența noastră se deschide atunci spre orizonturi mai vaste: realitatea devine mai plină de înțeles și mai profundă. Este logic să fie astfel; dacă creștinul vrea să fie semănătorul noutății lui Cristos, el nu poate renunța la meditarea

asupra credinței sale, nici nu poate să nu-și raporteze toate sectoarele vieții sale la aceasta, incluzând aici și munca sa profesională. Gândind totul la lumina credinței, ceea ce nu constă în a face apel la răspunsuri gata pregătite, va deveni încetul cu încetul o autentică bună obișnuință, o virtute, poate una dintre cele mai importante. Numai la lumina inteligenței credinței putem capta „scîlpirile divine pe care le reverberează realitățile cele mai banale” ^[9].

Pentru ca această deschidere la adevăr să ne facă credința cât mai fecundă posibil, umilința în fața realității este indispensabilă, la fel ca și la docilitatea față de Duhul Sfânt care ne vorbește prin intermediul evenimentelor cotidiene și ne încurajează (cf. In 15,26); în cele din urmă de-a lungul istoriei. Chiar dacă ne pare că în dorința noastră de a aduce în lume lumina lui Cristos, cel

mai important este să avem o atitudine sigură și puternică; în realitate forța nu poate veni decât de la Dumnezeu. În acest sens, „umilința este supunerea creativă la puterea adevărului și a iubirii. Umința este refuzul aparenței și a superficialității; ea este expresia profunzimii și a spiritului uman; este condiția măreției sale” ^[10].

Bătălia sfântului Josemaría

Înțelegem efortul sfântului Josemaría deoarece, chiar de la început, Opus Dei oferă o profundă formare filozofică și teologică, exersând influență în domeniul profesional al fiecăruia. În căutările sale pentru a găsi cele mai bune moduri de acțiune, el vorbea de o autentică „bătălie” ^[11]. Acest limbaj belicos subliniază latură arzătoare a întreprinderii formării și, prin urmare, necesitatea de a te angaja definitiv, ținând cont mereu de

circumstanțele personale ale fiecăruia. Sfântul Toma de Aquino vorbea despre virtutea „studiozității” care implică efortul în căutarea cunoașterii lucrurilor ^[12]; adică atitudinea permanentă de a cultiva o sfântă curiozitate pentru a cunoaște profund lumea noastră și să trecem peste obstacolele care ne-ar putea împiedica de la aceasta. Orice ar fi, important este să nu pierdem din vedere grandoarea obiectivului care ne motivează: să ne însușim mesajul lui Cristos pentru a fi capabili să-l răspândim în realitatea care ne înconjoară.

Limbajul belicos ne permite, de asemenea, să luăm în considerație importanța strategiei. Cum să atingem un final atât de elevat când ne lipsește timpul pentru a aborda cu rigoare marile probleme? Pentru unii, strategia ar putea consta în a profita cu succes de mijloacele de formare pe care le primește deja,

cultivând dispozițiile necesare pentru a obține un rezultat maxim. Pentru alții va consta în aplicarea unui sfat din literatura clasică, pe care îl folosea sfântul Josemaría: *non multa, sed multum* ^[13], să nu se abordeze multe lucruri, mai degrabă unul singur sau câte unul, dar temeinic; poate cerând sfat pentru a avea un plan de lectură bine adaptat și progresiv. Iar alții, în respectul ordinii indispensabile oricărei activități intelectuale, vor profita de numeroasele resurse propuse de internet. Imaginea mănuii care se mulează pe mână, folosită de fondatorul Opus Dei pentru a vorbi despre planul de viață, servește și pentru a pune mai mult la suflet planul formării, în scopul de a ne spori cunoașterea credinței.

**Două sfaturi pentru a avea o
privire largă**

Dacă lumina credinței permite să înțelegem lumea în sensul ei cel mai profund, creștinul trebuie să se știe protagonist, și niciodată un simplu spectator în marile dezbateri culturale și intelectuale ale societății. Pentru că nimic din ceea ce este uman nu îi este străin, el cultivă încă din tinerețe o neliniște și un anticonformism al spiritului, fără teama de „a contribui, într-un spirit de inițiativă și spontaneitate, la ameliorarea lumii și a culturii de astăzi, pentru ca ei să se deschidă la scopurile lui Dumnezeu pentru umanitate” ^[14]. Pentru a duce la bun sfârșit această sarcină, sfântul Josemaría dădea două sfaturi. Primul este lărgirea privirii dincolo de micile obiective: „Pentru tine, care dorești să primești o mentalitate catolică, universală, iată câteva caracteristici: – lărgirea opiniilor și aprofundarea a ceea ce este pregnant în ortodoxia catolică; – preocuparea directă și sănătoasă (care nu

înseamnă niciodată frivolitate) de a reînnoi doctrinele caracteristice gândirii tradiționale, în materie de filozofie și de interpretare a istoriei...; – o atenție vigilentă orientărilor științei și ale gândirii contemporane; – și o atitudine pozitivă și deschisă în fața transformărilor actuale ale structurilor sociale și a formelor de viață” ^[15].

Iată un vast program asupra căruia merită efortul să ne oprim în liniște. „Dorința” de a înțelege cine solicită lectura și studiul, ne permite să ne știm inserați într-o tradiție care ne precedă și ne permite să vedem dincolo de prezent: „Noi suntem ca niște pitici pe umerii uriașilor. Noi putem vedea mai mult și mai departe decât ei, nu dintr-un motiv de oarecare deosebire fizică, ci pentru că suntem cocoțați pe corpul lor mare” ^[16]. Posedând acest bagaj, putem face față într-un mod pozitiv

noilor descoperiri și întrebări ale
epocii noastre și învățăm să
discernem într-un spirit constructiv
și cu ajutorul altora ceea ce poate fi
considerat ca un adevărat progres.
Astfel, ne putem crea o viziune
personală și convingătoare a marilor
teme; cultivăm o adevărată
mentalitate universală, catolică. În
fața provocării de a deschide tot ceea
ce este uman planurilor lui
Dumnezeu, Benedict al XVI-lea a
acordat multă importanță
„minorităților creative”, căci, normal,
ele „determină viitorul”. De aceea, în
mod concret, Biserica catolică
trebuie să se înțeleagă ca o
minoritate creativă, care posedă o
moștenire de valori, care nu sunt
ceva vetust ci o realitate vie și
actuală. Biserica trebuie să
actualizeze, să fie prezentă în
dezbaterea publică, în lupta noastră
pentru un concept autentic de
libertate și de pace” ^[17]. A găsi
oameni capabili să împărtășească

pasiunea pentru formarea și pentru analiza profundă a realității și să progresezi cu ei spre a lua împreună inițiative de orice fel, iată o experiență dintre cele mai fecunde ale vocației de creștini în mijlocul lumii. Istoria, chiar foarte recentă, a primilor adepți ai Lucrării confirmă această fidelitate ^[18]. În această sarcină, fiecare trebuie să intre în acest mare teren de joc al lumii și să găsească în circumstanțele vieții sale, modul său personal de a colabora.

Al doilea sfat al sfântului Josemaría se referă la folosirea pluralului. Lumina credinței permite să se găsească, practic pentru orice, nu numai o soluție ci mai multe, mai multe căi posibile. Acțiuni, moduri de gândire și soluții diverse se pot inspira, în mod legitim, din aceeași credință și, prin urmare, ele trebuie respectate ^[19]. De asemenea, credința ne conduce la cultivarea capacității noastre de ascultare, de colaborare și

de dialog, animate de o sănătoasă dorință de a învăța și de a ne îmbogăți datorită altor puncte de vedere.

Sfânta Scriptură ne spune că Maria „reținea toate aceste evenimente și le medita în inima sa” (Lc 2,19): tot ce se întâmpla în jurul ei, mai ales ceea ce se referea la fiul ei, răsuna în lumea sa interioară. Observând mereu frumusețea credinței noastre și grandoarea misiunii noastre, se va aprinde și în inima noastră dorința de a ne forma mereu mai bine și să găsim mijloace concrete de a reuși. Apoi vom căuta să propunem inițiative, căutând colaborarea altor oameni capabili să-l facă cunoscut pe Cristos. Ne va ajuta să ne debarasăm de tot „pesimismul steril” ^[20], foarte conștienți de ceea ce sfântul Josemaría repeta deseori: „Lumea ne așteaptă” ^[21].

Nicolás Álvarez de las Asturias

[1] Sfântul Josemaría, *Forja*, nr. 1.

[2] Sfântul Josemaría, *Drum*, nr. 849.

[3] Sfântul Josemaría, *Scopul supranatural al Bisericii*, nr. 2.

[4] Sfântul Josemaría, *Forja*, nr. 1.

[5] Sfântul Josemaría, *Convorbiri*, nr. 114.

[6] Sfântul Josemaría, *E Cristos care trece*, nr. 3.

[7] Papa Francisc, Litt. enc. *Lumen fidei*, nr. 24.

[8] *Ibid.*

[9] *Convorbiri*, nr. 119.

[10] Sfântul Ioan Paul II, *Angelus*, 4-martie-1979.

[11] Cf. M. Montero, “La formación de las primeras mujeres del Opus Dei (1945-1950)”, *Studia et Documenta*, vol. 14, 2020, p. 11.

[12] Sf. Toma din Aquino, *Summa Theologiae*, II-II, q. 166, a. 2 ad 3.

[13] *Drum*, nr. 333.

[14] Mons. F. Ocáriz, *Scrisoare pastorală*, 14-februarie-2017, nr. 8.

[15] Sfântul Josemaría, *Brazdă* nr. 428.

[16] Bernard de Chartres, citat de Jean de Salisbury, *Metalogicon*, compus în 1159.

[17] Benedict al XVI-lea, întâlnire cu jurnaliștii, 26 sept. 2009.

[18] Câteva referințe în J. L. González Gullón, *DYA, Academia-residencia en la historia del Opus Dei (1933-39)*, Rialp, Madrid 2016; și în M. Montero, *Historia de Ediciones Rialp*, Rialp, Madrid 2020.

[19] Cf. *Convorbiri*, nr. 117.

[20] Cf. papa Francisc, Exhor. ap. *Evangelii gaudium*, nr. 84-86.

[21] *Brazdă*, nr. 290.

.....

pdf | document generat automat din
<https://opusdei.org/ro-ro/article/foarte-umani-foarte-divini-viii-batalia-formarii-noastre/> (25.03.2025)